

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 25. februar 2011
Vår ref.: IF/BP
Må alltid oppgis.

Deres ref:201003873-/HEGS

Høringsvar – Endring av prioriteringsforskriften – Helsehjelp til personer som oppholder seg ulovlig i landet

Det vises til høringsbrev av 25.11.10.

Juss-Buss er en frivillig rettshjelpsorganisasjon, drevet av studenter ved det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Juss-Buss har gjennom 40 års arbeid opparbeidet seg god kunnskap på sosial- og helseretten. I 2009 mottok Juss-Buss 180 henvendelser vedrørende sosial- og helserett. Flere av disse er personer som mangler papirer på lovlig opphold, heretter omtalt som papirløse. Gjennom vår praksis har vi opparbeidet oss erfaringer overfor denne gruppen. På bakgrunn av dette kommer vi med følgende bemerkninger til departementets forslag om endring av prioriteringsforskriften:

Generelle bemerkninger

Innledningsvis vil Juss-Buss understreke at papirløse er beskyttet av de internasjonale menneskerettighetskonvensjoner på lik linje med andre borgere. Retten til helsehjelp etter FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK) art. 12 gjelder derfor helt uavhengig av juridisk oppholdsstatus. Dette er en bestemmelse som ved motstrid er gitt forrang foran annen lovgivning, jfr. menneskerettsloven § 3.

Forslaget til endring bærer preg av mange utlendingsrettslige vurderinger. Dette er vurderinger som ikke hører hjemme i et helserettslig dokument. Juss-Buss mener det er svært uheldig at krav på helsehjelp og juridisk status er knyttet sammen. Innskrenkninger i helsehjelp kan ikke brukes som et verktøy for å begrense innvandring, slik som dette forslaget kan gi inntrykk av. Juss-Buss mener at regulering av innvandring må gjøres gjennom utlendingsloven, og ikke etter helselovgivningen og av helsearbeidere.

Konkrete bemerkninger

Omfanget av helsehjelp

Juss-Buss er positive til at departementet hadde som formål å lage klarere regler om helsehjelp til papirløse i Norge. Juss-Buss vil imidlertid innvende at forslaget ikke er særlig oppklarende med tanke på hvilke helserettigheter papirløse har, snarere tvert i mot.

Videre mener Juss-Buss at de papirløses grunnleggende helserettigheter ikke vil bli sikret med de foreslåtte endringene i prioriteringsforskriften. Etter ØSK art. 12 skal alle, uavhengig av juridisk

status, nyte den høyest oppnåelige helsestandarden. I ØSK-komiteéns generelle kommentarer nummer 14 fra 2000 til art. 12 påpekes det at helsehjelp må være tilgjengelig for alle. Dette innebærer ikke-diskriminering, fysisk tilgjengelighet og økonomisk tilgjengelighet av helsetjenester. Juss-Buss mener derfor at papirløse som hovedregel må likestilles med mennesker som får full dekning av helsehjelp etter pasientrettighetsloven. Dette vil innebære at alle skal ha krav på den samme helsehjelpen uavhengig av juridisk status, i tråd med ØSK art. 12. Videre vil dette medføre en reell oppklaring av rettstilstanden.

Finansiering

Papirløse har svært begrensede inntektsmuligheter. På bakgrunn av dette vil det for de fleste papirløse være vanskelig å dekke utgifter til helsehjelp. De rettigheter til helsehjelp som papirløse har, blir illusoriske når man ikke diskuterer alternative former for finansiering for de som selv ikke evner å betale. Etter ØSK art. 12, skal statens helseverktøy være tilgjengelig for alle, jfr. over. I et slikt tilgjengelighetskrav ligger blant annet at helsehjelp må være økonomisk tilgjengelig. Juss-Buss mener at alternative finansieringsordninger må bli en del av helsehjelpsordningen for papirløse for ikke å komme i konflikt med Norges menneskerettslige forpliktelser etter ØSK art. 12.

Juss-Buss etterlyser alternative finansieringsformer for papirløse som ikke selv evner å betale for helsehjelp. Juss-Buss støtter derfor Oslo legeforenings merknader om betalingsordninger i deres høringssvar av 1. februar 2011.

Adgangen til å kreve forhåndsbetaling

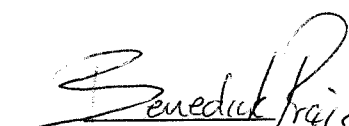
Papirløse har svært få inntektsmuligheter. På bakgrunn av dette mener Juss-Buss at det ikke bør være adgang til å kreve forhåndsbetaling for noen former for helsehjelp. En slik adgang vil igjen gjøre retten til helsehjelp illusorisk dersom vedkommende ikke har betalingsevne.

For øvrig viser Juss-Buss til Oslo legeforenings merknader om yrkesetiske dilemmaer i deres høringssvar av 1. februar 2011.

Eventuelle spørsmål kan rettes til medarbeider Benedicte Prøis, på telefonnummer 22 84 29 25 alle hverdager mellom kl 10:00 og 15:00, unntatt onsdager.

Med vennlig hilsen,
for Juss-Buss

Idunn E. R. Flood

Benedicte Prøis